

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 marca 2016 roku - znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 11 lutego 2016 roku odmówił M. K. prawa do świadczenia przedemerytalnego, podnosząc w uzasadnieniu, że ubezpieczona nie wykazała wymaganych 35 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy nie uwzględnił do tego stażu okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 28 czerwca 1978 roku do 14 lipca 1982 roku, ponieważ ubezpieczona uczęszczała wówczas do szkoły oddalonej o 40 km od miejsca zamieszkania. W ocenie ZUS nie można wobec tego stwierdzić, że praca w gospodarstwie rolnym była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy.

/decyzja - k. 39 - 39 verte plik II akt ZUS/

W dniu 14 kwietnia 2016 roku M. K. złożyła odwołanie od ww. decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie jej prawa do świadczenia przedemerytalnego poprzez zaliczenie do stażu pracy okresu od 28 czerwca 1978 roku do 14 lipca 1982 roku, w którym pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców oraz uznanie okresu przebywania na urlopie wychowawczym od dnia 29 sierpnia 1985 roku do 14 września 1986 roku za okres składkowy. Przyznała, że od 1978 do 1982 roku uczęszczała do szkoły oddalonej o 40 km od miejsca zamieszkania, jednakże zarówno przed zajęciami w szkole i po szkole pracowała w gospodarstwie od 5 - 6 godzin dziennie.

/odwołanie - k. 2 - 5/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 13 maja 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji. Zdaniem organu rentowego niewiarygodne są twierdzenia, że wnioskodawczyni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przez ponad 4 godziny dziennie pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców, a jednocześnie uczyła się w technikum. Organ rentowy wskazał ponadto, że przy ustalaniu uprawnień do świadczenia przedemerytalnego za okres od 29 sierpnia 1985 roku do 14 września 1986 roku, czyli za okres sprawowania opieki nad dzieckiem, zgodnie z art. 7 pkt 5 ustawy emerytalnej okres ten został uwzględniony jako okres nieskładkowy. Natomiast wniosek Pani M. K. o zaliczenie okresu urlopu wychowawczego w okresie od 29 sierpnia 1985 roku do 14 września 1986 roku jako okresu składkowego - zawarty w odwołaniu został potraktowany jako wniosek o przeliczenie kapitału początkowego w trybie art. 174 ust. 2a ww. ustawy i przekazany do wydziału merytorycznego w celu rozpatrzenia.

/odpowiedź na odwołanie - k. 14 - 14 verte/

Pismem procesowym z dnia 23 maja 2016 roku organ rentowy poinformował Sąd, że decyzją z dnia 17 maja 2016 roku przeliczono M. K. kapitał początkowy obliczając okres sprawowania opieki nad dziećmi w ilości 1 roku i 17 dni zgodnie z art. 174 ust. 2a ustawy emerytalnej przy zastosowaniu przelicznika 1,3 % za każdy rok. Wartość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 102.470,61 zł.

/pismo procesowe - k. 7/

W toku postępowania pełnomocnik wnioskodawczyni poparła odwołanie, precyzując, że wnosi o przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego i uwzględnienie do stażu pracy okresu od 28 czerwca 1978 roku do 14 lipca 1982 roku. Pełnomocnik wnioskodawczyni wniosła też o zasądzenie kosztów procesu. Pełnomocnik organu rentowego wniosła o oddalenie odwołania.

/stanowiska stron - e-protokół z dnia 28 listopada 2016 roku - 00:01:18 - 00:02:33; 01:28:18 - 01:33:12 - płyta - k. 37/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona M. K. urodziła się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek o świadczenie przedemerytalne - k. 1 plik II akt ZUS/

W dniu 11 lutego 2016 roku ubezpieczona złożyła wniosek o świadczenie przedemerytalne.

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek o świadczenie przedemerytalne - k. 1 plik II akt ZUS/

Ubezpieczona udowodniła staż pracy w wymiarze: 29 lat, 7 miesięcy i 14 dni okresów składkowych oraz 1 rok, 11 miesięcy i 26 dni okresów nieskładkowych.

/okoliczność bezsporna, a nadto: zestawienie - k. 38 plik II akt ZUS/

Organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy okresu pracy wnioskodawczyni w gospodarstwie rolnym rodziców od 28 czerwca 1978 roku do 14 lipca 1982 roku.

/okoliczność bezsporna, a nadto: zestawienie – k. 38 plik II akt ZUS, decyzja - k. 39 - 39 verte plik II akt ZUS/

Ubezpieczona w okresie od 27 czerwca 1962 roku do 14 lipca 1982 roku była zameldowana na pobyt stały w miejscowości K., w gminie O., w województwie (...).

/okoliczność bezsporna, a nadto: zaświadczenie - k. 12 plik II akt ZUS/

Rodzice wnioskodawczyni - S. i G. S. od 1977 roku byli właścicielami gospodarstwa rolnego w miejscowości K., w gminie O.

o powierzchni 8,31 ha na podstawie aktu własności ziemi nr (...) do 1988 roku.

/okoliczności bezsporne, a nadto: zaświadczenie - k. 15 plik II akt ZUS; zeznania 00:02:33 - 00:03:35 - płyta - k. 37/

Wnioskodawczyni mieszkała tam z rodzicami i trójką starszego rodzeństwa. Rodzice nie pracowali zawodowo. Zajmowali się tylko prowadzeniem gospodarstwa. Wszystkie dzieci pomagały w gospodarstwie. W latach 70 - tych z domu wyprowadziła się siostra. W domu zostali bracia, którzy jednocześnie podjęli pracę zawodową poza gospodarstwem oraz ubezpieczona, która pomagała w pracach w gospodarstwie. Ojciec był zbyt chory, by zajmować się ciężką pracą fizyczną. Jeden z braci uległ wypadkowi, w którym stracił nogę.

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 28 listopada 2016 roku - 01:18:40 - 01:24:32 w zw. z 00:02:33 - 00:07:20; 00:19:33 - 00:24:24 - płyta - k. 37, zeznania świadka G. D. - e-protokół z dnia 28 listopada 2016 roku - 00:40:49 - 00:45:55 - płyta - k. 37; zeznania świadka M. G. - e-protokół z dnia 28 listopada 2016 roku - 00:57:23 - 01:05:22 - płyta - k. 37/

Rodzice wnioskodawczyni hodowali głównie zboża i warzywa, mieli też dużą plantację truskawek. Część produktów była przeznaczana na własne potrzeby, a reszta na sprzedaż. Gospodarstwo obejmowało też hodowlę zwierząt. Na stanie były 3-4 krowy, 3-4 cielaki, byki, koń, źrebaki, 6-7 świń, prosiaki, kury, kaczki, owce i gęsi. To było duże gospodarstwo. Sąsiedzi pomagali sobie wzajemnie przy pracy w swoich gospodarstwach. Gospodarstwo nie było zmechanizowane. Wszystko trzeba było robić ręcznie.

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 28 listopada 2016 roku - 01:18:40 - 01:24:32 w zw. z 00:07:20 - 00:11:05 - płyta - k. 37; zeznania świadka G. D. - e-protokół z dnia 28 listopada 2016 roku - 00:45:55 - 00:55:43 - płyta - k. 37; zeznania świadka M. G. - e-protokół z dnia 28 listopada 2016 roku - 01:01:14 - 01:02:47 - płyta - k. 37/

Rano w gospodarstwie należało wydoić krowy. Od godziny 5 rano jeździł samochód, który zbierał mleko. Gospodarstwo rodziców ubezpieczonej oddawało do skupu 40 - 60 litrów mleka. Trzeba było ręcznie wyciągać wodę ze studni, napoić krowy i nakarmić świnię.

W sezonie letnim ubezpieczona pomagała przy żniwach i sianokosach. W gospodarstwie kopało się ziemniaki bez użycia maszyn. Trzeba było pielić chwasty, opryskiwać stonkę. Dużo pracy zajmowało zbieranie truskawek, które trzeba było też oczyścić i zawieźć do skupu. Mama wnioskodawczynie strzygła owce. Przędła wełnę, którą następnie sprzedawała. Latem głównie pracowało się w polu. Większość czasu zajmowały prace przy zwierzętach, które były karmione 3 razy dziennie.

/zeznania wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 28 listopada 2016 roku - 01:18:40 - 01:24:32 w zw. z 00:14:15 - 00:19:33; 00:32:20 - 00:32:28 - płyta - k. 37; zeznania świadka G. D. - e-protokół z dnia 28 listopada 2016 roku - 00:45:55 - 00:55:43 - płyta - k. 37; zeznania świadka M. G. - e-protokół z dnia 28 listopada 2016 roku - 01:11:05 - 01:15:04 - płyta - k. 37/

Latem prace w gospodarstwie trwały nawet 10 godzin dziennie. Pracować trzeba było też w niedziele i święta.

/zeznania wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 28 listopada 2016 roku - 01:18:40 - 01:24:32 w zw. z 00:32:00 - 00:32:40 - płyta - k. 37/

M. K. (z domu S.) od 1 września 1977 roku do 29 kwietnia 1982 roku uczęszczała do Technikum Zawodowego w Zespole Szkół (...)

im. J. K. w R.. Ukończyła je w terminie.

/okoliczność bezsporna, a nadto świadectwo - k. 8, zeznania wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 28 listopada 2016 roku - 01:18:40 - 01:24:32 w zw. z 00:11:05 - 00:12:00 - płyta - k. 37/

Miejsce zamieszkania ubezpieczonej od szkoły dzieliła odległość 40 km. Ubezpieczona jeździła (...)em. Podróż w jedną stronę zajmowała ok. godziny. Lekcje zaczynały się o 8 rano. Codziennie było 5 - 6 lekcji. W 3 klasie ubezpieczona zaczęła też chodzić na warsztaty szkolne raz w tygodniu, które zaczynały się o 7:10. W kolejnych latach warsztaty odbywały się 2 razy w tygodniu. Trwały 6 godzin. Ubezpieczona wracała do domu po szkole ok. godziny 15:30.

/zeznania wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 28 listopada 2016 roku - 01:18:40 - 01:24:32 w zw. z 00:12:00 - 00:15:42 - płyta - k. 37/

Brat ubezpieczonej - S. - miał wypadek w dniu 15 listopada 1980 roku, kiedy drugi brat - J. był w wojsku. Sytuacja rodziny stała się wówczas bardzo trudna. Wnioskodawczynie nie miała sił, by pracować, poza tym uczyła się. Dzięki temu J. uzyskał zwolnienie z wojska, by móc pracować w gospodarstwie i wspomagać finansowo rodzinę. Gdy wnioskodawczynie była w technikum brat J. mieszkał z nią i z matką.

/zeznania wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 28 listopada 2016 roku - 01:18:40 - 01:24:32 - płyta - k. 37/

Ubezpieczona po skończeniu szkoły wyprowadziła się do Ł.. Mieszkała z rodzicami do 14 lipca 1982 roku. Gospodarstwo przejął wówczas brat ubezpieczonej. Pracował w nim razem z mamą. Gospodarstwo prowadzi do dnia dzisiejszego.

/zeznania wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 28 listopada 2016 roku - 01:18:40 - 01:24:32 w zw. z 00:24:24 - 00:27:45 - płyta - k. 37/

Wnioskodawczynie w okresie od 22 czerwca 2009 roku do 31 maja 2015 roku była zatrudniona w Wytwórni (...) Spółka Akcyjna w Ł.. Stosunek pracy został rozwiązany za wypowiedzeniem w trybie ustawy z dnia 13 marca 2003 roku

o szczególnych zasadach rozwiązywania stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników zgodnie z art. 30 § 1 pkt 2 k.p.

/okoliczność bezsporna, świadectwo pracy - k. 25 plik II akt ZUS/

M. K. od dnia 3 sierpnia 2015 roku jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ł. jako osoba bezrobotna. Okres 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych upłynął z dniem 30 stycznia 2016 roku, co zostało stwierdzone zaświadczeniem z dnia 10 lutego 2016 roku.

/okoliczność bezsporna, a nadto: zaświadczenie – k. 26 akt plik II ZUS, karta wypłaty świadczeń - k. 27 plik II akt ZUS/

We wskazanym okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych ubezpieczona nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bądź zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych.

okoliczność bezsporna, a nadto: zaświadczenie – k. 26 plik II akt ZUS/

Decyzją z dnia 11 marca 2016 roku - znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 11 lutego 2016 roku odmówił M. K. prawa do świadczenia przedemerytalnego, podnosząc w uzasadnieniu, że ubezpieczona nie wykazała wymaganych 35 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy nie uwzględnił do tego stażu okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 28 czerwca 1978 roku do 14 lipca 1982 roku, ponieważ ubezpieczona uczęszczała wówczas do szkoły oddalonej o 40 km od miejsca zamieszkania. W ocenie ZUS nie można wobec tego stwierdzić, że praca w gospodarstwie rolnym była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy.

/okoliczności bezsporne, a nadto: decyzja - k. 39 - 39 verte plik II akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy oraz w aktach ZUS oraz częściowo na podstawie zeznań wnioskodawczyni i zeznań świadków: G. D. i M. G..

Zeznania wnioskodawczyni i świadków nie są jednak spójne i przekonujące. Nie ulega wątpliwości, że gospodarstwo rolne rodziców wnioskodawczyni było duże i wymagało sporych nakładów pracy. W gospodarstwie hodowano zwierzęta oraz uprawiano zboża, ziemniaki i truskawki. Gospodarstwo nie było zmechanizowane. Prace wykonywane były ręcznie. Tym bardziej trudno uwierzyć, że wnioskodawczyni mogła godzić pracę w gospodarstwie z nauką w szkole, zwłaszcza że do szkoły musiała dojeżdżać codziennie 40 km. Droga do szkoły i ze szkoły zajmowała jej około godziny. W szkole spędzała całe dni.

Sąd nie kwestionuje, że ubezpieczona pomagała w gospodarstwie, nawet codziennie. Na pewno też w okresie letnim, świątecznym oraz w weekendy ubezpieczona mogła pracować więcej. Zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala jednak na dokonanie dokładnych ustaleń w zakresie podziału pracy w gospodarstwie rolnym, ani na przyjęcie, że w okresie od 28 czerwca 1978 roku do 14 lipca 1982 roku ubezpieczona pracowała tam stale i codziennie, przez ponad 4 godziny dziennie. Twierdzeniom wnioskodawczyni przeczą też złożone przez nią zeznania. Skoro bowiem po wypadku jednego z braci sytuacja była tak trudna, że drugi brat musiał wrócić z wojska, by pomagać w gospodarstwie, to znaczy, że ubezpieczona nie pracowała w nim tylko z matką. Ubezpieczona sama zeznała, że nie miała siły pracować. Doświadczenie życiowe wskazuje, że ilość pracy w tak dużym gospodarstwie musiała przypadać na większą ilość osób, a na pewno nie mogła w pełnym wymiarze obciążać nastolatki uczęszczającej do technikum.

Pamiętać należy, że ubezpieczona nie tylko musiała dojechać do szkoły i z niej wrócić, ale też przygotować się do zajęć szkolnych. Szkołę ukończyła przecież w terminie, a zatem uzyskiwała wyniki w nauce pozwalające co roku na promocję do następnej klasy.

Skoro wnioskodawczyni kontynuowała naukę, to znaczy, że sytuacja rodzinna na to pozwalała. Matka wnioskodawczyni nie pracowała zawodowa, więc to na nią spadał największy ciężar prowadzenia gospodarstwa. Później gospodarstwem zajął się brat, który ostatecznie je przejął i prowadzi do dziś. Zdaniem Sądu powyższe okoliczności świadczą o tym, że praca wnioskodawczyni miała raczej charakter doraźnej pomocy w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, które dzieci w rodzinach rolników zwyczajowo wykonywały. Na pewno jednak dzieci uczestniczyły w pracach w gospodarstwie w większym wymiarze w dni wolne od szkoły.

Podsumowując, Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawczyni ani zeznaniom świadków w zakresie, w jakim twierdzili, że w okresie od 28 czerwca 1978 roku do 14 lipca 1982 roku M. K. jako uczennica dziennego technikum stale i codziennie pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców co najmniej 4 godziny dziennie.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 170 ze zm.), prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz. 645 ze zm.), w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn.

Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych stanowi, że za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Stosownie do treści art. 2 ust. 3 wyżej wymienionej ustawy świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;
- 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;
- 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180 - dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Osoba ubiegająca się o świadczenie przedemerytalne musi spełniać łącznie przesłanki wymienione w art. 2 powołanej ustawy.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 29 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 645 ze zm.) ilekroć w ustawie jest mowa o przyczynach dotyczących zakładu pracy - oznacza to:

- a) rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn nie dotyczących pracowników, zgodnie z przepisami o szczególnych zasadach rozwiązywania

z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników lub zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U.

z 2014 r., poz. 1502, z późn. zm.), w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników,

b) rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu ogłoszenia upadłości pracodawcy, jego likwidacji lub likwidacji stanowiska pracy z przyczyn ekonomicznych, organizacyjnych, produkcyjnych albo technologicznych,

c) wygaśnięcie stosunku pracy lub stosunku służbowego w przypadku śmierci pracodawcy lub gdy odrębne przepisy przewidują wygaśnięcie stosunku pracy lub stosunku służbowego w wyniku przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę i niezaproponowania przez tego pracodawcę nowych warunków pracy i płacy,

d) rozwiązanie stosunku pracy przez pracownika na podstawie art. 55 § 1¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy z uwagi na ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków wobec pracownika.

W rozpoznawanej sprawie przedmiotem sporu było, czy wnioskodawczyni ma wymagany 35-letni okres składkowy i nieskładkowy. Pozostałe przesłanki nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego nie były kwestionowane przez organ rentowy.

Ustaleniu podlegało zatem, czy wnioskodawczyni w okresie od 28 czerwca 1978 roku do 14 lipca 1982 roku pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców. Organ rentowy odmówił uwzględnienia tego okresu do stażu pracy, a co za tym idzie prawa do świadczenia przedemerytalnego, podnosząc, że ubezpieczona uczęszczała wówczas do szkoły oddalonej o 40 km od miejsca zamieszkania. W ocenie ZUS nie można wobec tego stwierdzić, że praca w gospodarstwie rolnym była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy.

Stanowisko organu rentowego jest słuszne w świetle okoliczności faktycznych sprawy oraz obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku, poz. 887 ze zm.) przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
- 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
- 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Powołany przepis wymienia 3 okresy podlegające uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do emerytury oraz obliczania wysokości emerytury, które z zastrzeżeniem art. 56 traktować można jako okresy składkowe.

Jak stanowi art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 277), ilekroć w ustawie jest mowa

o domowniku – rozumie się osobę bliską rolnikowi, która:

a) ukończyła 16 lat,

b) pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie,

c) stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

W rozpoznawanej sprawie Sąd uznał, że okresu pracy wnioskodawczyni w gospodarstwie rolnym rodziców nie można uznać za okres zatrudnienia w rozumieniu ww. przepisów.

Dopuszczalność uwzględnienia takiego okresu należy oceniać m. in. po ustaleniu wymiaru czasu takiej pracy. Stanowisko orzecznictwa jest w tym zakresie ugruntowane i jednolite. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy m. in. w wyroku z dnia 19 grudnia 2000 roku (sygn. akt II UKN 155/100, publ. OSNP 2002/16/394) przy ustaleniu prawa do emerytury uwzględnia się okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, świadczonej przed dniem 1 stycznia 1983 r. w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy, także w czasie wakacji szkolnych. Podobnie SN wypowiedział się w wyroku z dnia 18 marca 1999 roku (II UKN 528/98 OSNAP 2000/10/399) wskazując, że wykonywanie przez domownika w gospodarstwie rolnym prac o charakterze dorywczym, okazjonalnie i w wymiarze niższym od połowy pełnego wymiaru czasu pracy, nie może być traktowane jako okres składkowy. Doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dzieci jako członków rodziny rolnika, nie stanowi stałej pracy w gospodarstwie rolnym (tak SN w wyroku z dnia 10 maja 2000 roku, II UKN 535/99, OSNAP 2001/21/650).

Nauka w dziennej szkole średniej, w innej miejscowości oddalonej od miejsca zamieszkania odbywana w systemie dziennym, uniemożliwia podjęcie stałej pracy w gospodarstwie rolnym, w rozmiarze pozwalającym na zaliczenie jej do okresu zatrudnienia. Osoby takie nie wykonują stałej pracy w gospodarstwie, ponieważ ich głównym zajęciem jest nauka w szkole, obecność na zajęciach i przygotowywanie się do nich. Pracę w pełnym wymiarze mogą świadczyć jedynie w okresach wolnych od zajęć, czyli w wakacje, w czasie ferii. Dyspozycyjność takiej osoby dla gospodarstwa rolnego jest mocno ograniczona (tak też SN w wyroku z dnia 3 lipca 2001 roku, II UKN 466/00, publ. OSNP 2003/7/186 oraz SA w Ł. w wyroku z dnia 10 lipca 2013 roku, III AUa 1697/12, LEX nr 1356543).

Osoba ubiegająca się o zaliczenie okresu pracy w gospodarstwie rolnym do stażu pracy, powinna spełniać kryteria uznania jej za domownika określone w art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników. Stała praca w rozumieniu tego przepisu oznacza zaś pracę w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie. Warunku tego nie mogą spełnić osoby uczące się w trybie dziennym.

W innym wyroku Sąd Najwyższy zasadnie podniósł, że w stażu emerytalnym uwzględnia się - jako okresy składkowe - nie okresy jakiegokolwiek pracy w gospodarstwie rolnym, lecz tylko stałą pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej. Doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dzieci jako członków rodziny rolnika, nie stanowi stałej pracy w gospodarstwie rolnym zaliczanej do stażu ubezpieczeniowego (sygn. akt I UK 340/13, Lex nr (...)).

Doraźna pomoc w gospodarstwie, jaką świadczyła ubezpieczona, zależnie od sił i czasu potrzebnego na realizację obowiązków szkolnych, nie może być uznawana za stałą. Pamiętać należy przy tym, że niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca art. 10 ust. 1 ustawy emerytalnej, zmierzająca do zaliczania w każdym wypadku okresów pracy w gospodarstwie rolnym zamiast wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych w ramach ubezpieczenia innego, niż ubezpieczenie rolnicze (tak też SN w wyroku z dnia 14 października 2013 roku, sygn. akt II UK 108/13, publ. LEX nr 1451523).

Dokonane ustalenia faktycznie nie pozwalają na zaliczenie do stażu pracy okresu od 28 czerwca 1978 roku do 14 lipca 1982 roku, w którym ubezpieczona głównie uczyła się, a pracować w gospodarstwie rolnym w wymiarze powyżej 4 godzin mogła jedynie w czasie wakacji, ferii i innych przerw od szkoły. Nawet gdyby zaliczyć do stażu pracy te miesiące, w których ubezpieczona nie chodziła do szkoły, to nie byłoby to wystarczające do przyjęcia, że wnioskodawczyni legitymuje się wymaganym 35-letnim okresem składkowym i nieskładkowym.

Słusznie zatem organ rentowy uznał, że ubezpieczona nie spełniła wszystkich przesłanek do uzyskania prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ubezpieczonej.

Dnia 5 stycznia 2017 roku

M.U.